

MILIEUSCHADEVERZEKERING

Definitie verzekeringsovereenkomst

Deze overeenkomst beantwoordt, tenzij partijen uitdrukkelijk anders zijn overeengekomen, aan het vereiste van onzekerheid als bedoeld in artikel 7:925 BW, indien en voor zover de door verzekerde of derde geleden schade op vergoeding waarvan jegens verzekeraar respectievelijk een verzekerde aanspraak wordt gemaakt, het gevolg is van een gebeurtenis waarvan voor partijen ten tijde van het sluiten van de verzekering onzeker was dat daaruit voor verzekerde, respectievelijk de derde schade was ontstaan dan wel naar de normale loop van omstandigheden nog zou ontstaan.

Mededelingsplicht

Het polisblad en de daarop genoemde voorwaarden en clausules vormen één geheel. Verzekeringnemer is verplicht om voor het sluiten van de overeenkomst aan verzekeraar alle feiten mede te delen die hij kent of behoort te kennen en waarvan hij weet of behoort te begrijpen dat die van belang (kunnen) zijn voor de acceptatiebeslissing van verzekeraar.

Indien niet of niet volledig aan de mededelingsplicht is voldaan, kan dat ertoe leiden dat het recht op uitkering wordt beperkt of zelfs vervalft. Indien met opzet tot het misleiden van verzekeraar is gehandeld of deze bij kennis omtrent de ware stand van zaken de verzekering nimmer zou hebben gesloten, heeft verzekeraar tevens het recht de verzekering op te zeggen.

I Begripsomschrijvingen

I.1 Verzekeraar

De in de polis vermelde verzekeraar.

I.2 Verzekeringnemer

Degene die de verzekeringsovereenkomst met verzekeraar is aangegaan.

I.3 Verzekerde

Verzekeringnemer en/of de in de polis als verzekerde(n) genoemde natuurlijke of rechtsperso(o)n(en) voor zover hij/zij belang heeft/hebben bij het behoud van de verzekerde locatie uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht dan wel voor het behoud daarvan het risico draagt.

I.4 Derde

Ieder ander dan verzekerde.

I.5 Verzekerde locatie

- a. Het/de in de polis vermelde risicoadres(sen);
- b. de werklocatie.

I.6 Locatie van derden

Een locatie bij het behoud waarvan een derde belang heeft uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht, dan wel voor het behoud waarvan hij risico draagt.

I.7 Werklocatie/Werkzaamheden bij derden

De locatie van derden, gelegen binnen Nederland, waar verzekeringnemer of iemand namens hem werkzaamheden verricht binnen de in de polis vermelde bedrijfsactiviteit.

I.8 *Emissie*

Het onvoorzien vrijkomen van gassen, vloeistoffen en/of fijn verdeelde vaste stoffen.

Een reeks van emissies die met elkaar samenhangen of uit elkaar voortvloeien wordt als één emissie beschouwd.

Het vrijkomen van asbest(vezels) als gevolg van het verouderen, verweren of eroderen van asbest daken, wordt niet als emissie beschouwd.

I.9 *Verontreiniging*

Onder verontreiniging wordt verstaan:

1. De aanwezigheid van een stof in of op de bodem of het oppervlaktewater in een zodanige concentratie dat de toepasselijke overheidsnormen (streefwaarde of een overeenkomstige waarde) die gelden op het moment dat de aanwezigheid van de stof zich manifesteert, worden overschreden.
2. De aanwezigheid van asbest in een zodanige concentratie dat de toepasselijke overheidsnormen die gelden op het moment dat de aanwezigheid van asbest zich manifesteert, worden overschreden.

I.10 *Sanering*

Het ongedaan maken van een verontreiniging.

I.11 *Bereddings- en opruimingskosten*

Kosten verbonden aan maatregelen, die tijdens de looptijd van de verzekering door of vanwege verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om het onmiddellijk dreigend gevaar van verontreiniging af te wenden, de verontreiniging of de gevolgen daarvan te beperken, alsmede de kosten verbonden aan het wegnemen, afvoeren en vernietigen van in dat kader ingezamelde, opgevangen of afgezonderde verontreinigde stoffen en voorwerpen.

Onder bereddingskosten wordt in dit verband mede verstaan schade aan zaken die bij het nemen van de bedoelde maatregelen worden ingezet.

Het gevaar van verontreiniging door vrijkomen van asbestvezels als gevolg van het verouderen, verweren of eroderen van asbest daken wordt niet beschouwd als een onmiddellijk en dreigend gevaar. Eventuele kosten van de maatregelen om het gevaar af te wenden of de gevolgen te beperken worden niet als bereddingskosten beschouwd.

I.12 *Expertisekosten*

Hieronder wordt verstaan het salaris en de kosten van alle experts, die met de schadevaststelling zijn belast. Verzekeraar vergoedt de expertisekosten van de door verzekerde benoemde expert mits deze kosten redelijk zijn.

I.13 *Looptijd van de verzekering*

De periode vanaf de aanvang tot aan het einde van de verzekering.

I.14 *Zaakschade*

Beschadiging, waaronder mede te begrijpen vervuiling, vernietiging of vermissing van zaken.

I.15 *Verkoopwaarde*

Het bedrag dat bij verkoop in het normale verkeer en uitgaande van dezelfde bestemming van het gebouw verkregen zou kunnen worden, exclusief de waarde van de grond.

II Dekkingsomvang

II.1 Omschrijving van de dekking

In geval van verontreiniging zijn verzekerd:

1. Kosten van sanering van de verzekerde locatie en de locatie van derden;
2. Schade en kosten die het gevolg zijn van de sanering;
3. Zaakschade die het gevolg is van de verontreiniging;

een en ander indien en voorzover de verontreiniging het gevolg is van een emissie die zich voordoet tijdens de looptijd van de verzekering en de verwezenlijking van deze emissie zijn oorsprong vindt op de verzekerde locatie.

In dit verband wordt een reeks van emissies geacht zich te hebben voorgedaan op het moment waarop de eerste emissie zich heeft voorgedaan.

II.1.1 Inkomende milieuschade

In geval van verontreiniging van de verzekerde locatie als gevolg van een emissie die zich voordoet buiten de verzekerde locatie, zijn verzekerd:

1. Kosten van sanering van de verzekerde locatie;
2. Schade en kosten die het gevolg zijn van de sanering;
3. Zaakschade die het gevolg is van de verontreiniging;

een en ander indien en voor zover de verontreiniging het gevolg is van een emissie die zich voordoet tijdens de looptijd van de verzekering en de emissie zich heeft voorgedaan op een locatie welke is gelegen binnen een straal van 25 kilometer gerekend vanaf de verzekerde locatie.

In dit verband wordt een reeks van emissies geacht zich te hebben voorgedaan op het moment waarop de eerste emissie zich heeft voorgedaan.

II.1.2 Aard en gebrek

De onder II.1 omschreven dekking is ook van kracht indien de emissie het gevolg is van de aard en gebrek van opstallen en roerende zaken op de verzekerde locatie voorzover het eigen gebrek is veroorzaakt door of bestaat uit fouten in ontwerp, constructie, uitvoering of materiaalkeuze.

De dekking voor de gevolgen van een gebrek geldt slechts indien voldaan is aan de in de polis vermelde onderhoudsverplichtingen, voor zover van toepassing.

Ten aanzien van installaties, machines en leidingen geldt deze dekking bovendien uitsluitend indien de verontreiniging zich manifesteert binnen een termijn van tien jaar, gerekend vanaf de datum waarop de installaties, machines en leidingen nieuw zijn (op)geleverd, of vanaf de datum waarop de delen waarin het gebrek is gelegen, zijn vernieuwd en (op)geleverd.

II.1.3 Werkzaamheden bij derden

In geval van werkzaamheden bij derden geldt de onder II.1 omschreven dekking alleen indien de verontreiniging het gevolg is van een emissie veroorzaakt door de uitvoering van bovengenoemde werkzaamheden en zich manifesteert binnen vijf jaar na afloop hiervan.

Na het einde van de verzekering blijft de dekking uitsluitend van kracht voor verontreiniging die zich manifesteert binnen een periode van één jaar na dat einde, **mits** die zijn oorsprong vindt in een emissie binnen de looptijd van de verzekering.

II.1.4 *Herbouw van opstallen*

In het geval het voor de uitvoering van de sanering noodzakelijk is om opstallen of een gedeelte daarvan af te breken en te herbouwen, dan worden de herbouwkosten vergoed tot maximaal de verkoopwaarde van de opstallen vóór de uitvoering van de sanering.

II.2 *Meeverzekerde kosten*

Binnen de grenzen van het verzekerd bedrag zijn meeverzekerd:

- a. Expertisekosten;
- b. Bereddings- en opruimingskosten.

II.3 *Verzekerd bedrag*

II.3.1 *Begrenzing naar bedrag*

Per emissie en per verzekeringsjaar wordt niet meer vergoed dan de daarvoor op het polisblad vermelde verzekerde bedragen.

In geval van een reeks van emissies is het moment van de eerste emissie van de reeks bepalend voor het verzekeringsjaar waaraan de reeks wordt toegerekend.

II.3.2 *Verdeling verzekerd bedrag*

Indien het verzekerd bedrag niet toereikend is om alle schade en kosten, die het gevolg zijn van de sanering of de verontreiniging, te vergoeden, wordt het verzekerd bedrag in de verhouding 50/50 verdeeld over de verzekerde locatie en de locatie van derden.

Indien het aldus verkregen verzekerd bedrag voor één van de locaties niet toereikend is en het voor de andere locatie beschikbare verzekerd bedrag nog niet (geheel) is aangewend, komt (het restant van) dat deel van het verzekerd bedrag ten goede aan de locatie waarvoor het verzekerd bedrag te kort schiet.

II.3.3 *Dekking boven het verzekerd bedrag*

Boven het verzekerd bedrag is meeverzekerd de wettelijke rente over de door verzekeraar verschuldigde vergoeding. Deze is opeisbaar vanaf vier weken nadat verzekeraar alle noodzakelijke gegevens heeft ontvangen op basis waarvan de verschuldigdheid van de vergoeding kan worden vastgesteld.

II.4 *Derdenbeding*

Deze verzekering geschiedt mede ten behoeve van derden. Voor derden ontstaan aanspraken op vergoeding onder de polis eerst door een daartoe strekkende schriftelijke verklaring, door verzekeringnemer tegenover verzekeraar afgelegd.

II.5 *Dekking na het einde van de verzekering*

Na het einde van de verzekering blijft de dekking uitsluitend van kracht voor verontreiniging die zich manifesteert binnen een periode van één jaar na dat einde, **mits** die zijn oorsprong vindt in een emissie binnen de looptijd van de verzekering.

III Uitsluitingen

III.1 *Molest/Atoomkernreacties/Aardbeving/Overstroming*

Niet gedekt zijn schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door, optredende bij of voortvloeiende uit:

- Molest, waaronder te verstaan gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en mouterij. De zes genoemde vormen van molest, alsmede de definities van deze vormen van molest, maken deel uit van de tekst die door het Verbond van Verzekeraars in Nederland d.d. 2 november 1981 ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage is gedeponeerd.
- Atoomkernreacties waaronder te verstaan iedere kernreactie waarbij energie vrijkomt zoals kernfusie, kernsplitsing, kunstmatige en natuurlijke radio-activiteit. De uitsluiting geldt niet met betrekking tot schade veroorzaakt door radioactieve nucliden, die zich buiten een kerninstallatie bevinden en gebruikt worden of bestemd zijn om gebruikt te worden voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische, wetenschappelijke, onderwijskundige, of (niet-militaire) beveiligingsdoeleinden, mits er een door enige rijksoverheid afgegeven vergunning (voor zover vereist) van kracht is voor vervaardiging, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen. Onder “kerninstallatie” wordt verstaan een kerninstallatie in de zin van de Wet Aansprakelijkheid Kernongevallen (Staatsblad 1979-225), alsmede een kerninstallatie aan boord van een schip. Voor zover krachtens enige wet of enig verdrag een derde voor de geleden schade aansprakelijk is, vindt de voorgaande alinea geen toepassing.
- Aardbeving of vulkanische uitbarsting.
- Overstroming waaronder te verstaan het bezwijken of overlopen van dijken, kaden, sluizen of andere waterkeringen.

III.2 *Opzet/roekeloosheid/merkelijke schuld*

Niet gedekt zijn schade en kosten als gevolg van opzet, al dan niet bewuste roekeloosheid of al dan niet bewuste merkelijke schuld of merkelijke nalatigheid van de verzekeringnemer of een verzekerde.

Met opzet, al dan niet bewuste roekeloosheid of al dan niet bewuste merkelijke schuld of merkelijke nalatigheid van de verzekeringnemer of een verzekerde wordt voor de toepassing van deze uitsluiting gelijkgesteld de opzet, al dan niet bewuste roekeloosheid of al dan niet bewuste merkelijke schuld of merkelijke nalatigheid van degene die in opdracht of met goedvinden van verzekeringnemer of een verzekerde de algehele feitelijke leiding heeft over het bedrijf of een deel van het bedrijf van verzekeringnemer of van die verzekerde en die in die hoedanigheid schade veroorzaakt.

III.3 *Genetische schade*

Niet gedekt zijn schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door of als gevolg van genetische modificatie.

III.4 *Milieuzorg*

De verzekering biedt geen dekking voor schade en kosten ontstaan bij of als gevolg van handelingen of gedragingen waarbij de verzekerde onvoldoende milieuzorg heeft betracht. Deze uitsluiting geldt evenwel niet indien en voor zover verzekerde aantoont dat de schade en/of kosten ook zou(den) zijn ontstaan indien hij wel voldoende milieuzorg zou hebben betracht.

Een verzekerde wordt in ieder geval geacht onvoldoende milieuzorg te betrachten indien hij in strijd handelt met de geldende milieuwetgeving of een voor het bedrijf geldende andere wet- en regelgeving, of indien hij, in geval van werkzaamheden bij derden, niet werkt op basis van de toepasselijke proces- en productcertificatie op grond van de - daarvoor geldende wet- en regelgeving.

Indien de bedoelde verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde die door een lid van de directie is belast met de verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

III.5 *Verhuurder en (mede) huurder(s)*

Niet gedekt zijn de schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door of voortvloeiende uit de activiteiten van de verhuurder en (mede)huurder(s) van de verzekerde locatie, tenzij uitdrukkelijk anders is overeengekomen.

De uitsluiting voor de verhuurder geldt niet indien de verhuurder tevens verzekeringnemer is.

III.6 *Ondergrondse tanks*

Niet gedekt zijn de schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door of samenhangend met de ondergrondse opslag van stoffen in tanks.

III.7 *Motorrijtuigen*

In geval van werkzaamheden bij derden, zoals omschreven in artikel I.7, zijn van de dekking uitgesloten de schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt met of door een motorrijtuig dat:

- Een verzekerde bezit, houdt, bestuurt of gebruikt;
- Een verzekerde als werkgever doet of laat gebruiken;
- Een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf van verzekeringnemer.

Uitzonderingen

Wel gedekt zijn:

III.7.1 *Aanhangwagens*

Schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt met of door een aanhangwagen die, na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand is gekomen.

III.7.2 *Laden / lossen*

Schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen.

III.7.3 *Lading*

Schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt door lading die zich bevindt op dan wel valt of is gevallen van een motorrijtuig.

III.8 *Vaar- of vliegtuigen*

In geval van werkzaamheden bij derden, zoals omschreven in artikel I.7, zijn van de dekking uitgesloten de schade en kosten als gevolg van een verontreiniging veroorzaakt met of door een vaar- of vliegtuig, dan wel door werkzaamheden met of vanaf een vaar- of vliegtuig, dan wel veroorzaakt door een zaak die zich daarin/op bevindt, of daaruit of daarvan is gevallen of losgeraakt.

III.9 Asbestdaken

Niet gedekt is de verontreiniging als gevolg van op de verzekerde locatie(s) door of in opdracht van verzekerde uitgevoerde werkzaamheden ter vervanging en/of verwijdering van asbestdaken.

III.10 *Illegale activiteiten*

Niet gedekt zijn schade en kosten als gevolg van een verontreiniging, die direct of indirect veroorzaakt is door illegale activiteiten van verzekerde(n), ongeacht de wijze waarop de emissie plaatsvindt.

IV Samenloop

De schadevergoeding die krachtens deze verzekering ten laste van verzekeraar komt, wordt door hem voldaan. Ook in die gevallen, dat hij zich kan beroepen op wettelijke bepalingen die leiden tot vermindering van de uitkering wegens elders lopende verzekeringen.

- IV.1 Verzekerde is echter verplicht zijn rechten jegens de andere verzekeraars tot het beloop van die vermindering desgevraagd aan verzekeraar over te dragen. Deze verplichting geldt ook voor de derde die aanspraak op de dekking maakt, zoals bedoeld in artikel II.4.

V Verplichtingen bij verwezenlijking van schade

Een spoedige en voor alle betrokken partijen bevredigende uitvoering van de verplichtingen van verzekeraar is voor een belangrijk deel afhankelijk van de medewerking van verzekeringnemer en/of de verzekerde. De na een schadegeval door verzekeraar te verlangen medewerking is neergelegd in de navolgende verplichtingen:

V.1 *Aanmelding*

Verzekerde is verplicht verzekeraar zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk kennis te geven van elke emissie die zich op de verzekerde locatie manifesteert.

V.2 *Overige verplichtingen*

Voorts is verzekerde verplicht:

- a) Verzekeraar zo spoedig mogelijk alle van belang zijnde gegevens en bescheiden te verstrekken;
- b) Alle aanwijzingen van of namens verzekeraar op te volgen en overigens alle medewerking te verlenen en inlichtingen te verschaffen, die voor de beoordeling van de door de verontreiniging ontstane situatie van belang zouden kunnen zijn;
- c) Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd om verdere verontreiniging te voorkomen of te beperken.

V.3 *Verlies van dekking*

Alle aanspraken op vergoeding onder deze polis vervallen, indien de verzekerde, die aanspraak op vergoeding onder de polis maakt:

- a) Opzettelijk onjuiste gegevens verstrekt met de opzet verzekeraar te misleiden, tenzij de misleiding het verval van recht op uitkering niet rechtvaardigt;
- b) Enige uit deze verzekeringsovereenkomst voortvloeiende verplichting niet of niet tijdig is nagekomen en daardoor de belangen van verzekeraar zijn geschaad;
- c) Binnen drie jaren ter zake van een aanspraak op vergoeding tegen de schriftelijke mededeling van verzekeraar dat dekking geheel of gedeeltelijk ontbreekt, geen rechtsovereenkomst heeft ingesteld.

V.4 *Derden*

Het bepaalde in V.2 en V.3 geldt ook voor de derde die aanspraak op de dekking maakt.

VI Saneringsbepalingen

VI.1 Regeling van sanering

Verzekerde belast zich met de voorbereiding en regeling van de sanering en houdt zich daarbij aan de aanwijzingen van verzekeraar.

Alvorens tot sanering wordt overgegaan, dient het saneringsplan hiertoe door verzekeraar goedgekeurd te zijn. Indien verzekerde dit nalaat verliest verzekerde het recht op vergoeding van saneringskosten en de meeverzekerde kosten.

VI.2 Opdracht tot sanering

De opdracht tot sanering dient door verzekerde binnen een door verzekeraar schriftelijk aangegeven termijn te worden gegeven.

Indien verzekerde nalaat deze opdracht binnen de gestelde termijn te geven, verliest verzekerde het recht op vergoeding van saneringskosten en de meeverzekerde kosten. Bovendien heeft verzekeraar het recht de polis op te zeggen.

VI.5 Derden

Het bepaalde in dit artikel VI geldt ook voor de derde die aanspraak op de dekking maakt.

VII Schaderegeling

De omvang van de schade en de hoogte van de kosten worden vastgesteld

- a) ofwel in onderling overleg;
- b) ofwel, bij onderling goedvinden, door één expert;
- c) ofwel, als partijen dat wensen, door twee ter zake deskundige experts, waarvan er één wordt benoemd door de verzekerde en één door verzekeraar.

In laatstgenoemd geval moeten de experts, voordat ze met hun werkzaamheden beginnen, een derde expert benoemen. Als de eerste twee experts niet tot overeenstemming kunnen komen, stelt de derde expert de schade vast. Hij blijft daarbij binnen de grenzen van de beide eerdere schadevaststellingen. Zijn vaststelling is bindend, zowel voor de verzekerde als voor verzekeraar.

Alle experts zullen zich bij de schadevaststelling baseren op dezelfde rapporten bodemonderzoek/ saneringsplan, voorzover deze voldoen aan de geldende kwaliteitsnormen.

De schadevaststelling van de expert(s), waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van de opgaven en inlichtingen die de verzekerde heeft verstrekt, zal gelden als enig bewijs van de hoogte van de schade.

Als verzekeraar meewerkt aan de vaststelling van de schade, betekent dat niet automatisch dat verzekeraar de schade zal vergoeden.

VIII Premie

VIII.1 Premiebetaling

Verzekeringnemer dient de premie, de kosten en de assurantiebelasting vooruit te betalen, uiterlijk op de dertigste dag nadat zij verschuldigd worden.

Als verzekeringnemer niet op tijd betaalt of weigert te betalen is de dekking geschorst met ingang van de dag waarop het bedrag verschuldigd was. Een ingebrekestelling of waarschuwing van de kant van verzekeraar is niet vereist. Verzekeringnemer dient het verschuldigde bedrag alsnog te betalen.

Verzekeraar verleent geen dekking voor schade ontstaan tijdens de schorsingsperiode.

De dekking gaat pas weer in op de dag nadat verzekeraar het verschuldigde bedrag heeft ontvangen en aangenomen.

VIII.2 *Naverrekening*

De premie is gebaseerd op variabele factoren.

Verzekeraar kan van verzekeringnemer verlangen om periodiek gegevens te verschaffen teneinde de juiste premie te kunnen berekenen. Indien verzekeringnemer niet binnen de gestelde termijn voldoet aan een daartoe strekkend verzoek, heeft verzekeraar het recht om de geldende premie te verhogen met vijftig procent of zoveel meer als verzekeraar toekomt op grond van de haar bekende gegevens.

VIII.3 *Premierestitutie*

Behalve bij opzegging wegens opzet verzekeraar te misleiden, wordt bij tussentijdse opzegging de lopende premie naar redelijkheid verminderd.

Het recht op restitutie vervalt indien het te restitueren bedrag minder dan € 10,- bedraagt.

IX **Herziening van premie en voorwaarden**

Verzekeraar heeft het recht de premie en/of de voorwaarden van bepaalde groepen verzekeringen en-bloc te wijzigen. Behoort deze verzekering tot die groep, dan is verzekeraar gerechtigd de premie en/of de voorwaarden van deze verzekering overeenkomstig die wijziging aan te passen en wel op een door hem te bepalen datum.

Verzekeringnemer wordt van de wijziging in kennis gesteld en wordt geacht hiermee te hebben ingestemd tenzij hij binnen de termijn in de mededeling genoemd schriftelijk het tegendeel heeft bericht. In dit laatste geval eindigt de verzekering op de datum die in de mededeling door verzekeraar is genoemd.

De mogelijkheid van opzegging van de verzekering door verzekeringnemer geldt niet indien:

- a) De wijziging van de premie en/of voorwaarden voortvloeit uit wettelijke regelingen of bepalingen;
- b) De wijziging een verlaging van de premie bij gelijkblijvende dekking inhoudt;
- c) De wijziging een uitbreiding van de dekking met een niet hogere premie inhoudt.

X **Risicowijziging**

X.1 *Wijziging van het risico*

Zodra de aard van de in de polis vermelde activiteiten een zodanige wijziging ondergaat, dat het verzekerde risico daardoor wordt verzwaaard, is verzekeringnemer verplicht hiervan terstond aan verzekeraar schriftelijk kennis te geven.

X.2 *Voorstel van verzekeraar*

Na kennisgeving heeft verzekeraar het recht:

- de premie en voorwaarden te herzien;
- de verzekering op de contractsvervaldatum met een opzegtermijn van twee maanden te beëindigen;
- om, indien de wijziging van het risico van dien aard is dat gebondenheid aan de overeenkomst in redelijkheid niet meer van verzekeraar kan worden gevergd, de verzekering te beëindigen met een opzegtermijn van dertig dagen.

In dat geval restitueert verzekeraar de premie over de nog resterende looptijd van de verzekering.

X.3 *Aanvaarding / afwijzing voorstel*

Doet verzekeraar een voorstel tot voortzetting van de verzekering, dan heeft verzekeringnemer het recht binnen een termijn van twee maanden het voorstel al dan niet te aanvaarden. Indien verzekeringnemer het voorstel binnen deze termijn aanvaardt, wordt ter zake van aanspraken op vergoeding onder de polis die door verzekeraar na de ontvangst van de kennisgeving tot risicowijziging en gedurende de contractduur van de verzekering zijn ontvangen, dekking verleend op basis van de aldus overeengekomen voorwaarden.

Indien verzekeringnemer het voorstel afwijst of daarop binnen deze termijn niet antwoordt, wordt ter zake van aanspraken op vergoeding onder de polis die door verzekeraar daarna gedurende de contractduur van de verzekering zijn ontvangen, dekking verleend op basis van de reeds geldende voorwaarden, indien en voor zover verzekerde aantoonde dat de geleden schade op geen enkele wijze verband houdt met de bedoelde wijziging van het risico.

Heeft verzekeraar zich het recht voorbehouden de verzekering alsnog op te zeggen indien verzekeringnemer zijn voorstel afwijst of daarop binnen de gestelde termijn niet antwoordt, dan eindigt de dekking twee maanden nadat verzekeraar het bericht van opzegging per aangetekende brief heeft verzonden.

X.4 *Achterwege blijven kennisgeving van risicowijziging*

Blijft een kennisgeving als bedoeld in artikel X.1 achterwege, dan vervalt elke aanspraak op vergoeding onder de polis, tenzij verzekerde aantoonde dat de geleden schade op geen enkele wijze verband houdt met deze wijziging.

Zodra verzekeraar alsnog met de wijziging van het risico bekend wordt, heeft verzekeraar het recht:

- de verzekering met onmiddellijke ingang op te zeggen. In dat geval restitueert verzekeraar premie over de nog resterende looptijd van de verzekering;
- de premie en voorwaarden te herzien;
- de verzekering op de contractsvervaldatum met een opzegtermijn van twee maanden te beëindigen;
- om, indien de wijziging van het risico van dien aard is dat gebondenheid aan de overeenkomst in redelijkheid niet meer van verzekeraar kan worden gevergd, de verzekering te beëindigen met een opzegtermijn van dertig dagen. In dat geval restitueert verzekeraar de premie over de nog resterende looptijd van de verzekering.

XI **Risico-inspectie**

XI.1 *Inspectierecht*

Verzekeraar heeft het recht om de verzekerde locatie(s) te allen tijde te (laten) inspecteren. Verzekerde is verplicht hierbij alle medewerking te verlenen die in het kader van een beoordeling van het verzekerde risico redelijkerwijs is geboden.

XI.2 *Verplichte maatregelen*

Verzekeraar kan verzekerde naar aanleiding van de inspectie verplichten binnen een bepaalde termijn maatregelen te treffen, die hij met het oog op de dekking van het verzekerde risico geboden acht.

XII **Aanvang en einde van de verzekering**

XII.1 *Aanvang van de verzekering*

De verzekering vangt aan om twaalf uur 's middags van de dag genoemd in de polis.

XII.2 *Einde van de verzekering*

De verzekering eindigt door schriftelijke opzegging:

- a) Door verzekeringnemer of verzekeraar op de contractsvervaldatum, met een opzegtermijn van tenminste twee maanden;
- b) Door verzekeringnemer of verzekeraar na schademelding maar uiterlijk dertig dagen nadat de schade is afgewikkeld met een opzegtermijn van tenminste twee maanden. In geval van opzet van een verzekerde om verzekeraar te misleiden, kan direct door verzekeraar worden opgezegd;
- c) Door verzekeringnemer binnen twee maanden nadat verzekeraar tegenover verzekeringnemer een beroep op niet nakoming van de mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering heeft gedaan. De verzekering eindigt op de datum die in de opzeggingsbrief is vermeld;
- d) Door verzekeraar binnen twee maanden na de ontdekking door verzekeraar dat verzekeringnemer de mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering niet is nagekomen en verzekeringnemer daarbij heeft gehandeld met de opzet verzekeraar te misleiden en/of verzekeraar de verzekering bij kennis van de ware stand van zaken niet zou hebben gesloten. De verzekering eindigt op de datum die in de opzeggingsbrief is vermeld.
- e) Op de dag van schriftelijke opzegging door verzekeraar, indien verzekeringnemer langer dan zestig dagen in gebreke is premie, kosten en assurantiebelaasting te betalen;
- f) Indien verzekeringnemer wijzigingen van premie en/of voorwaarden overeenkomstig de artikelen X.2 en X.3 niet accepteert;
- g) Bij beëindiging van de activiteiten van verzekeringnemer, dan wel zodra het verzekerd belang door verkoop of op andere wijze is overgegaan;
- h) Indien verzekerde de opdracht tot sanering niet binnen de gestelde termijn heeft gegeven en verzekeraar de polis schriftelijk opzegt;
- i) Indien verzekerde de in artikel XI.1 omschreven medewerking niet verleent binnen veertien dagen nadat hij daartoe per aangetekende brief is aangemaand, of indien verzekerde de in artikel XI.2 bedoelde maatregelen niet heeft getroffen binnen de door verzekeraar gestelde termijn. In dat geval restitueert verzekeraar de premie over de nog resterende looptijd van de verzekering.
- j) Dagelijks door verzekeringnemer nadat de eerste contractsvervaldatum is verstreken en de verzekering is verlengd. De opzegtermijn bedraagt in dat geval een maand.

XIII **Verweersbijstand**

XIII.1 *Omschrijving van de dekking*

Verzekerd is:

- a) Het verlenen van verweersbijstand, zoals omschreven in artikel XIII.2;
- b) Het vergoeden van kosten van verweersbijstand, zoals omschreven in artikel XIII.6.

XIII.2 *Verlenen van Verweersbijstand*

Verweersbijstand wordt verleend:

1. Bij het voeren van verweer tegen vorderingen van derden ter zake van aansprakelijkheid van verzekerde voor door derden geleden schade;
 2. Ter zake van geschillen met de overheid over de sanering van de verzekerde locatie;
- een en ander indien en voorzover:
- a) De door derden geleden schade of de sanering van de verzekerde locatie betrekking hebben op een verontreiniging die het gevolg is van een emissie die zich voordoet tijdens de looptijd van de verzekering en de verwezenlijking van deze emissie zijn oorsprong vindt op de verzekerde locatie;

- b) Binnen drie jaren na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de tot verweersbijstand gerechtigde met de opeisbaarheid daarvan bekend is geworden, een beroep op dekking onder dit artikel is gedaan;
- c) Op de vordering van de derde als hierna onder d van dit artikellid genoemd, Nederlands recht van toepassing is;
- d) De vordering ingesteld wordt door een derde, aan wie in verband met het bepaalde in artikel II.3.2 inzake het verzekerde bedrag, niet de volledige schade is vergoed, of de vordering wordt ingesteld door een derde die ondanks een schriftelijke verklaring van verzekeringnemer als bedoeld in artikel II.4 inzake het derdenbeding, geen aanspraak op vergoeding wenst te maken en zijn vordering jegens verzekerde op aansprakelijkheid baseert;
- e) De gevorderde schade meer bedraagt dan het door verzekerde gekozen toepasselijk eigen risico.

XIII.3 *Duur van Verweersbijstand*

Verzekeraar zal verweersbijstand blijven verlenen voor zover naar de mening van verzekeraar een redelijke kans bestaat het beoogde resultaat te bereiken. Indien succes in redelijkheid niet te verwachten is, zal verzekeraar dit gemotiveerd meedelen aan de verzekerde.

XIII.4 *Behandeling van aangemelde zaken*

Verzekeraar behandelt de aangemelde zaken in principe zelf. Te allen tijde zal, voor zover mogelijk, in eerste instantie een regeling in der minne worden nagestreefd.

XIII.5 *Bijstand bij procedures in rechte*

Indien een procedure in rechte gevoerd moet worden, zal verzekeraar voor zover mogelijk zelf, de bijstand verlenen.

XIII.6 *Vergoeding van kosten*

XIII.6.1 *Vergoeding per emissie*

Ter zake van de in artikel XIII.2 genoemde vorderingen en geschillen en onder de voorwaarden in dat artikel genoemd, worden tot ten hoogste het hiervoor in de polis genoemde verzekerde bedrag, per emissie vergoed:

- a) De honoraria en de verschotten van de door verzekeraar ingeschakelde advocaat, procureur, deurwaarder, andere deskundige en expert;
- b) De proces- en gerechtskosten, de kosten van arbitrage of de kosten van bindend advies; hieronder zijn niet begrepen dwangsommen, afkoopsommen, boetes en andere bij wijze van straf opgelegde maatregelen;
- c) De kosten van getuigen in een gerechtelijke en administratieve procedure;
- d) De kosten van de tegenpartij, voor zover zij krachtens een rechterlijke uitspraak, arbitraal vonnis of bindend advies ten laste van de verzekerde komen;

XIII.6.2 *Betaling aan belanghebbenden*

Verzekeraar heeft het recht de kosten van verweersbijstand rechtstreeks aan belanghebbende te betalen.

XIII.6.3 *Door de tegenpartij te vergoeden kosten*

Indien bij een proces, arbitrage of bindend advies de tegenpartij tot vergoeding in de kosten wordt veroordeeld, komt het bedrag van die kosten, voor zover zij voor rekening van verzekeraar zijn, ten gunste van verzekeraar.

XIII.6.4 *BTW verrekening*

Indien de verzekerde de BTW kan verrekenen met de door hem verschuldigde BTW-afdrachten, komt die BTW-toeslag niet voor vergoeding in aanmerking.

XIII.6.5 *Verhaal van kosten*

Indien de verzekerde op grond van een wettelijke of contractuele bepaling de kosten van verweersbijstand geheel of gedeeltelijk vergoed kan krijgen, komen die kosten niet in aanmerking voor vergoeding krachtens dit artikel. Verzekeraar zal de verzekerde, ter compensatie van de door verzekeraar voorgesloten kosten, bijstand verlenen bij het terugvragen of verhalen van die kosten.

XIV **Algemene informatie**

XIV.1 *Adres*

Kennisgevingen van verzekeraar aan verzekeringnemer kunnen worden gedaan aan zijn laatste bij verzekeraar bekende adres, of aan het adres van de tussenpersoon via wiens bemiddeling deze verzekering loopt.

XIV.2 *Persoonsgegevens*

De bij de aanvraag van een verzekering verstrekte persoonsgegevens en de eventueel nader te verstrekken persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in de door verzekeraar (of als deze verzekering loopt via een gevolmachtigd agent: de gevolmachtigd agent) gevoerde persoonsregistratie. Op deze registratie is een privacy-reglement van toepassing.

Aanmelding van de door verzekeraar gevoerde registratie bij de Registratiekamer is gedaan op Een afschrift van het formulier van aanmelding ligt voor een ieder ter inzage bij verzekeraar.

XIV.3 *Toepasselijk recht*

Op deze verzekering is Nederlands recht van toepassing.

XV **Bijzondere bepalingen terrorismedekking**

XV.1 *Begripsomschrijvingen*

In deze bijzondere bepalingen en daarop berustende bepalingen wordt – voor zover niet anders blijkt – verstaan onder:

XV.2 *Terrorisme:*

Gewelddadige handelingen en/of gedragingen – begaan buiten het kader van een van de zes in artikel 3:38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest - in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen als gevolg waarvan letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, en/of schade aan zaken ontstaat dan wel anderszins economische belangen worden aangetast, waarbij aannemelijk is dat deze aanslag of reeks - al dan niet in enig organisatorisch verband - is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.

XV.3 *Kwaadwillige besmetting:*

Het – buiten het kader van een van de zes in artikel 3:38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest - (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen die als gevolg van hun (in)directe fysische, biologische, radioactieve of chemische inwerking letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, bij mensen of dieren kunnen veroorzaken en/of schade aan zaken kunnen toebrengen dan wel anderszins economische belangen kunnen aantasten, waarbij aannemelijk is dat het (doen) verspreiden - al dan niet in enig organisatorisch verband - is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.

XV.4 *Preventieve maatregelen:*

Van overheidswege en/of door verzekerden en/of derden getroffen maatregelen om het onmiddellijk dreigend gevaar van terrorisme en/of kwaadwillige besmetting af te wenden of - indien dit gevaar zich heeft verwezenlijkt - de gevolgen daarvan te beperken.

XV.5 *Nederlandse Herverzekeringmaatschappij voor Terrorisemeschaden N.V. (NHT):*

Een door het Verbond van Verzekeraars in Nederland opgerichte herverzekeringsmaatschappij, waarbij uitkeringsverplichtingen uit hoofde van verzekeringsovereenkomsten, die voor in Nederland toegelaten verzekeraars direct of indirect kunnen voortvloeien uit de verwezenlijking van de in artikel XIV.2, XIV.3 en XIV.4 omschreven risico's, in herverzekering kunnen worden ondergebracht.

XV.6 *Verzekeringsovereenkomsten*

- a. Overeenkomsten van schadeverzekering voor zover zij overeenkomstig het bepaalde in artikel 1:1 onder "staat waar het risico is gelegen" van de Wet op het financieel toezicht betrekking hebben op in Nederland gelegen risico's.
- b. Overeenkomsten van levensverzekering voor zover gesloten met een verzekeringnemer met gewone verblijfplaats in Nederland, of, indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, met de in Nederland gevestigde vestiging van de rechtspersoon waarop de verzekering betrekking heeft.
- c. Overeenkomsten van natura-uitvaartverzekering voor zover gesloten met een verzekeringnemer met een gewone verblijfplaats in Nederland, of, indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, met de in Nederland gevestigde vestiging van de rechtspersoon waarop de verzekering betrekking heeft.

XV.7 *In Nederland toegelaten verzekeraars:*

Levens-, natura-uitvaart- en schadeverzekeraars die op grond van de Wet op het financieel toezicht bevoegd zijn om in Nederland het verzekeringsbedrijf uit te oefenen.

XV.8 *Begrenzing van de dekking voor het terrorismerisico*

- a. Indien en voor zover, met inachtneming van de in artikel XV.2, XV.3 en XV.4 gegeven omschrijvingen, en binnen de grenzen van de geldende polisvoorwaarden, dekking bestaat voor gevolgen van een gebeurtenis die (direct of indirect) verband houdt met:
 - terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen,
 - handelingen of gedragingen ter voorbereiding van terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen, hierna gezamenlijk aan te duiden als "het terrorismerisico", geldt dat de uitkeringsplicht van de verzekeraar terzake van iedere bij haar ingediende aanspraak op schadevergoeding en/of uitkering, is beperkt tot het bedrag van de uitkering die de verzekeraar terzake van die aanspraak ontvangt onder de herverzekering voor het terrorismerisico bij de NHT, in het geval van een verzekering met vermogensopbouw vermeerderd met het bedrag van de uit hoofde van de betrokken verzekering reeds gerealiseerde vermogensopbouw.

Bij levensverzekeringen wordt het bedrag van de gerealiseerde vermogensopbouw gesteld op de krachtens de Wet op het financieel toezicht aan te houden premiereserve ten aanzien van de betrokken verzekering.

- b. De NHT biedt herverzekeringsdekking voor de hiervoor genoemde aanspraken tot maximaal 1 miljard euro per kalenderjaar. Vorengenoemd bedrag kan van jaar tot jaar worden aangepast en geldt voor alle bij de NHT aangesloten verzekeraars tezamen. Van een eventuele aanpassing zal mededeling worden gedaan in drie landelijk verschijnende dagbladen.
- c. In afwijking van het in de voorgaande leden van dit artikel bepaalde, geldt voor verzekeringen die betrekking hebben op:
 - schade aan onroerende zaken en/of de inhoud daarvan;
 - Gevolgschade van schade aan onroerende zaken en/of de inhoud daarvan,
 dat per verzekeringnemer per verzekerde locatie per jaar maximaal 75 miljoen euro onder deze overeenkomst zal worden uitgekeerd, voor alle deelnemende verzekeraars zoals bedoeld in artikel 1 tezamen, ongeacht het aantal afgegeven polissen.
 Voor de toepassing van dit artikellid wordt onder verzekerde locatie verstaan: alle op het risicoadres aanwezige door verzekeringnemer verzekerde objecten, waarvan het gebruik en/of bestemming in relatie staat tot de bedrijfsactiviteiten op het risicoadres. Als zodanig zullen in ieder geval worden aangemerkt alle door verzekeringnemer verzekerde objecten die op minder dan 50 meter afstand van elkaar gelegen zijn en waarvan er tenminste een op het risicoadres is gelegen.
 Voor de toepassing van dit artikellid geldt voor rechtspersonen en vennootschappen die zijn verbonden in een groep, zoals bedoeld in artikel 2:24b van het Burgerlijk Wetboek, dat alle groepsmaatschappijen tezamen worden aangemerkt als een verzekeringnemer, ongeacht door welke tot de groep behorende groepsmaatschappij(en) de polis(sen) is (zijn) afgesloten.

XV.9 Uitkeringsprotocol NHT

- a. Op de herverzekering van de verzekeraar bij de NHT is van toepassing het Protocol afwikkeling claims (hierna te noemen het Protocol). Op grond van de in dit protocol vastgestelde bepalingen is de NHT onder meer gerechtigd de uitkering van de schadevergoeding of het verzekerde bedrag uit te stellen tot het moment waarop zij kan bepalen of en in hoeverre zij over voldoende financiële middelen beschikt om alle vorderingen waarvoor zij als herverzekeraar dekking biedt, voor het geheel te voldoen. Voor zover de NHT niet over voldoende financiële middelen blijkt te beschikken, is zij gerechtigd overeenkomstig bedoelde bepalingen een gedeeltelijke uitkering aan de verzekeraar te doen.
- b. De NHT is, met in achtname van het gestelde in bepaling 7 van het Protocol afwikkeling claims, bevoegd om te beslissen of een gebeurtenis in verband waarmee aanspraak op uitkering wordt gedaan, als een gevolg van de verwezenlijking van het terrorismerisico moet worden aangemerkt. Een daartoe strekkend en overeenkomstig voornoemde bepaling genomen besluit van de NHT, is bindend jegens verzekeraar, verzekeringnemer, verzekerden en tot uitkering gerechtigden.
- c. Eerst nadat de NHT aan de verzekeraar heeft medegedeeld welk bedrag, al dan niet bij wijze van voorschot, terzake van een vordering tot uitkering aan haar zal worden uitgekeerd, kan de verzekerde of de tot uitkering gerechtigde op de in artikel XIV.9 onder a bedoelde uitkering terzake tegenover de verzekeraar aanspraak maken.

- d. De herverzekeringsdekking bij de NHT is ingevolge bepaling 16 van het Protocol slechts van kracht voor aanspraken op schadevergoeding en/of uitkering die worden gemeld binnen twee jaar nadat de NHT van een bepaalde gebeurtenis of omstandigheid heeft vastgesteld dat deze als een verwezenlijking van het terrorismerisico in de zin van deze Bijzondere bepalingen wordt beschouwd.